

O B S A H

1.	<u>SOUČASNÉ KONCEPCE MANŽELSKÉ TERAPIE</u>	3
1.1	Dynamická manželská terapie	5
1.11	Vědomý a nevědomý manželský kontrakt	6
1.12	Projekce neuspokojených potřeb z dětství	7
1.13	Modely z primární rodiny	9
1.131	Model rodičovský	9
1.132	Model sourozenecký	11
1.14	Kombinace typů osobnosti	14
1.2	Behaviorální manželská terapie	18
1.21	Terapeutická dohoda	18
1.22	Specifikace nežádoucího a žádoucího chování	19
1.23	Nácvik a posilování žádoucího chování	20
1.3	Humanisticko-psychologická manželská terapie	23
1.31	Teorie komunikace	23
1.32	Odreagování agresivních pocitů	24
1.33	Empatie, vřelost a opravdovost	25
1.34	Otevřené manželství	27
1.4	Racionálně edukativní manželská terapie	29
1.5	Hodnotové pojetí manželské terapie	31
1.6	Systémové pojetí manželské terapie	34
1.7	Sovětské pojetí manželské terapie	38
1.8	Syntetické pojetí manželské terapie	41
2.	<u>NÁCVIK KOMUNIKACE</u>	
2.1	Postup při nácviku komunikace	43
2.2	Vztah terapeuta a manželské dvojice při nácviku	44
2.3	Verbální chování jako faktor ovlivňovaný a ovlivňující	46

2.4	Sdělování	47
2.41	Otevřenost a autentičnost komunikace	48
2.42	Jasnost komunikace	48
2.43	Vztah sdělení ke skutečnosti	48
2.44	Plynulost komunikace	49
2.45	Informace o komunikaci	49
2.5	Příjem sdělení	49
2.6	Ostranění vzájemného obviňování	50
2.7	Pozitivní komunikace a ovládnání agresivních pocitů	52
2.71	Přesun afektu	55
2.72	Rozpuštění afektu	55
2.73	Petlačení afektu	55
2.74	Selektivní autentičnost	56
2.75	Sdělení o afektu a pocitech	56
2.76	Řízené odreagování podle pravidel	57
2.8	Akceptování rozdílů	58
2.9	Praktické provádění nácviku	59
2.10	Řešení problémů	60
2.101	Žádoucí chování při řešení problémů	60
2.102	Proces rozhodování	61
2.103	Formy práce terapeuta	62
2.11	Technické pomůcky při nácviku	63
2.111	Písemné pokyny	63
2.112	Písemné dchody	64
2.113	Grafy o průběhu nácviku	65
2.114	Deníky	67
2.12	Manželská taktika	67
2.13	Konstruktivní hádka	73
2.131	Zásady konstruktivní hádky	73
2.132	Fáze hádky	74

3.	<u>ŘEŠENÍ PROBLÉMU</u>	77
3.1	Osobnosti manželů	78
3.2	Manželský vztah	81
3.21	Volba partnera	82
3.22	Očekávání a manželský kontrakt	83
3.23	Determinanty vztahu odvozené z primární rodiny	83
3.24	Profily vztahů	87
3.25	Láska	90
3.3	Vývoj vztahu v čase	93
3.4	Vnitřní manželské situace	99
3.41	Rodinné hospodaření	99
3.42	Trávení volného času	101
3.43	Výchova dětí	103
3.44	Sexuální soužití	104
3.441	Frekvence	104
3.442	Způsob	108
3.443	Trvání styku	109
3.5	Vnější vlivy	111
3.51	Rodiče a příbuzní	111
3.511	Manželé bydlí s rodiči manželky	112
3.512	Manželé bydlí s rodiči manžela	113
3.513	Manželé bydlí sami a problémy se týkají návštěv rodičů	114
3.52	Přátelé, známí, sousedé	116
3.53	Mimomanželský vztah	117
3.54	Jiné	122
4.	<u>ORGANIZACE A TAKTIKA TERAPIE</u>	124
4.1	Společná sezení s dvojicí	124
4.2	Manželská skupinová terapie	128
4.3	Chování terapeuta	134
4.31	Direktivní a nedirektivní přístup	134
4.32	Rozum a emoce	136

5. <u>VÝZKUM MANŽELSKÉ TERAPIE</u>	.....	139
5.1 Metody posuzování efektu	.....	139
5.11 Dotazníky manželského přizpůsobení	.....	140
5.12 Jiné dotazníky	.....	142
5.13 Metody posuzování chování a interakce	.....	145
5.2 Příklady výzkumů s kontrolní skupinou	.....	149
5.21 Manželská terapie behaviorál- ní a kontrolní skupina	.....	149
5.22 Manželská terapie behaviorál- ní a komunikační	.....	151
5.23 Skupinová manželská terapie behaviorální a interakční	.....	152
6. <u>LITERATURA</u>	.....	154
<u>PŘÍLOHY:</u>		
E.Sopková: Skúsenosti s použitím behaviorál- nych metod v manželskej terapii	.....	166
J.Němeček: Mimomanželské vztahy z hlediska poradenské praxe	.....	192